

נ מאם, נמאם לראות את נחיל־הדבורים הזה, העט על כל מאורע טלוויזיוני כמו עיט של פגר. את העסקנים והעסקנציקים והעסקנצניציקים, האלופים והאלופונים והאלופונונים.

ראינו אותם אחרי שחרור מטוס סבנה. נדחקים לתוך בית־הנתיבות. משתדלים לצוד את עין המצלמה. מוכנים להצחיר הצרות היסטוריות. מתעקשים לחטוף משהו מן התהילה. שלמענה חירפו את נפשם כמה בחורים אמיצים וצנועים.

נחיל של דבורים. נחיל של דוכרים.

אלו היה אחד מכל אלה נשאר בבית־הנתיבות של לוד אחרי שהסתלקו צלמי העיתונות והטלוויזיה, ומעיף מבט סביב — יתכן שלא היה קורה מה שקרה ביום השלישי שעבר.

אבל הצלמים הלכו, וכך נחיל־הדבורים הרעשני הפתק יחד עימם, ובית־הנתיבות נשׂי אר השוף ובלתי־מוגן.

דברים צריכים להיאמר בפה מלא, אף כשהם מכאיבים.

מרחץ־הדמים בלוד לא היה רק פשע נתעב מאין־כמוהו של הקנאים היפאניים ושולחיהם הערביים. היתה זאת גם תבוסה מוחצת למערך־היבוי שחון שלנו.

מישהו אחראי לתבוסה זו. מישהו. מישהו הרצים עתה ברחובות הבינלאומיים וצועקים: תיפסו את האשמים!

מישהו בישר א.ד.

לשווא מצביע השגריר אשר בן־נתן. בעל הפה הגדול והראש הקטן, על ממשלת צרפת.

בוודאן ממשלה זו אינה בסדר. אבל לא היא אחראית לביטחוננו.

לשווא מאשימים פקידים ישראליים את חברת אייר־פראנס.

יתכן ששיקולי חברה זו היו מוטעים. אך מנהליה אינם מקבלים משכורת כדי להבטיח את שלומנו.

בסידורי־הביטחון בנמל־התעופה שלהם? ואם פנו, אינו מסקנה הסיקו מחוסר התוצאות? כאן מתבהרת הסיבה השלישית לתבוסה. **מי אחראי?**

ה דבר הרביעי הוא זה שבלט השבוע לעיני כל, ושכבר זכה בתגובות רבות.

המקום הרגיש ביותר בנמל לוד, בית־הנתיבות עצמו, היה פשוט בלתי־מוגן.

זהו דבר בליבך מדהים, עד שקשה לעמוד על מדויא משמעותו.

בנמל־התעופה רבים פוגש הנוסע הישראלי בשוטרים מזוינים. אפילו בארצות נייטרליות כמו שווייץ או אוסטרליה, ואילו בבית־הנתיבות העיקרי של ישראל הנצורה — לא היו.

אפילו האמינו האחרים ש„הערבים אינם מתאבדים.“ ושאין להם שותפים מסוכנים יותר, ושכל הנוסעים והמיטענים עוברים בדיקה קפדנית למהדרין בנמל־התעופה הזרים — האם לא עלה על דעתם שמשוגע אחד יצליח אייפעם לעבור את כל המיכשולים, ולהגיע ללוד כשהוא מוויני?

ניקוי הדם ואיסוף השברים בלוד

וזהי, כמובן, הסיבה הרביעית לתבוסה. **מי אחראי?**

א פשר להמשיך כרשימה. אין צורך לעשות זאת כאן. אבל יש צורך לחזור על השאלה הבסיסית: **מי אחראי לכל אחד מן המחדלים?**

ראינו את נחיל־הדבורים ביום שחרור מטוס סבנה. או רצו בחלק מן התהילה. יהיה זה מן הצדק לדרוש מהם עכשיו להתחלק גם באשמה.

שר־הביטחון, עם כל הכבוד, ביום „סבנה“ התנהג כאילו הוא האחראי היחיד, המנציח אי־שית על ביטחון התעופה. בבקשה.

שר־התחבורה, שהודיע והצחיר והכריז. הוא בוודאי נושא באחריות.

ושר־המיטענות. שאינו חסר לעולם בהודמנויות חגיגיות כאלה.

והקצינים השונים, שלמדנו להכיר כל תו של פניהם מעל מסך הטלוויזיה.

והפקידים. ומנהל הנמל. ואנשי הביטחון למיניהם. כל מי שנמצא בנמל בהילולה של חגיגת סבנה, מן הסתם שייך לעניין ונושא באחריות. אחרת, מה עשה שם?

אך ביום הטבח, כולם הסתלקו במהירות הבזק, ובראש שם סגן ראש־הממשלה ושר־הביטחון.

האם יתכן שאחרי מאורע כזה, איש לא יהיה אחראי ואיש לא יסיק מסקנות אישיות?

„לכן לא חשבנו על אפשרותה של פעולה כזאת.“

אינו בטוח שההנחה נכונה. בהיסטוריה הערבית ידועה כת האשישיין (הקרויים „אסאסינים“ בלשונות אירופה). כת שכל חבריה היו מתאבדים־בכוח על פי פקודת שייך־אל־ג'בל, „זקן ההר“ שהיה מפקדם.

בימינו לא חסרו מתאבדים עזי־נפש במלחמת־השחרור האלגירית.

אולם בארץ השתרשה האמונה שכיום זה כך, אין הערבים מתאבדים. (וראייה: משעת תצות, בה הודיע הרדיו על הטבח ועל מותם של שני חוקפים, ועד לשעה אחת, בה הודיע הרדיו שהחוקפים היו יפאניים, ביצבה בלב מאות אלפי ישראליים מחשבה אחת ויחידה: „מה, הערבים התחילו להתאבד?“)

אסור לבסס סידורי־ביטחון על הנחה זו. אך אפילו היתה נכונה, אסור היה לסמוך על כך.

שהרי מזה זמן רב ידוע שקנאים מכד רחבי העולם יוצרים קשרים עם הפידאיון, מתאמנים אצלם ומופנים לשרתם.

תורכים, גרמנים, אירים. בני תריסר לאומים. האם שירותי־הביטחון הישראליים לא הודיעו על כך לאנשים המוסמכים? האם לא מסרו ידיעות בדוקות ומהיגות?

הרמטכ״ל הודיע: „ידענו שיש יפאנים!“ לולא זה היה ידוע, היו ראשי הביטחון הישראלי צרייכים להתפטר.

תחת דגל הפידאיון נוצר גרעין של לגיון זרים. סביר היה להניח שאירגוני־הטירור הי אודמרה־שמאליים ישגרו לזירת־המאבק שלנו לוחמים העוזים כהרבה על רמת הפידאיון שהורגלנו להם.

מסתבר שהדבר לא נלקח בחשבון. וזהי הסיבה הראשונה לתבוסה. **מי אחראי?**

ד דבר השני שלא נלקח בחשבון הוא שהפדאיון או בני־בריתם ישתמשו במטוסים כדי להגיע לארץ ולבצע כאן פעולות, תחת לחטוף את המטוסים עצמם בעודם בדרך.

מסתבר שעד השבוע שעבר זה היה קל. יוכל היה אדם להביא את הנשק במיזוודה, לקבל את המיזוודה בלוד. לחברות־התעופה היה איכפת רק שהנשק לא יהיה בידי הנוסע בעת הטיסה, כדי שלא יוכל לחטוף את המטוס. לכן בדקו בכיסים ובתיקים, אך הפצצה במיזוודה לא הדאיגה אותן — כי גם הן סמכו על ההשערה ש„הערבים אינם מתאבדים.“

הפצצה בעת הטיסה. כשבעל הפצצה נמצא וודה לא התפוצץ בעת הטיסה. כשבעל הפצצה נמצא באותו מטוס.

עד כאן זה די סביר. אבל ההמשך אינו סביר כלל.

יכול אדם להביא את הפצצה במיזוודה, ולעבור את המכס, שאינו מקפיד על בדיקת כל מיטען של כל תיך בתתי־חשוד. מה גם שעששיו יש מסלול ירוק, ואפשר לעבור בלי כל בדיקה.

ובכן — יוכל היה אדם להביא את הנשק לארץ, ולהפעילו כאן באיצטדיון, בקולנוע — ובנמל־התעופה עצמו.

שום בדיקה לא נערכה במיזוודות של הנכני נסים לארץ, לפני שהן הגיעו לידי בעדיהן.

זה פשוט לא נלקח בחשבון. וזהי הסיבה השניה לתבוסה. **מי אחראי?**

ה דבר השלישי, שלא נלקח בחשבון, הוא יחסן הרשלני של חברות־התעופה.

זהו הדבר התמוה ביותר. כי הדבר היה ידוע כל הומן, ובוודאי לשלטונות הביטחון והתחבורה הישראליים. **אם אלה מעזים להשמיע כיום מענה זו נגד החברות, הרי הם מאשימים את עצמם.**

כי טענה זו מעלה מייד כמה שאלות נוקבעות ביותר: **אם ידעו שחברות מסוימות מתרשלות, מדוע לא ננקטו נגדן אמצעים?**

מדוע לא הורחקו מטוסיהן, לפחות, ממקומות־החנייה המרכזיים בלוד? מדוע לא נערך חיפוש קפדני במיטען נוסעיהן?

האם אייפעם איימו עליהן בשלילת זכויות־הנתיבה? האם אייפעם פנה שר־התחבורה ישראלי (האלוף משה כרמל, האלוף עזר וייצמן, סגן שר־הביטחון לשעבר שמעון פרס) אל שר־התחבורה הזרים, כדי לדרוש שיגינו בסיטי

לשווא מתריע השר שמעון פרס על קלות־הדעת של חברות־התעופה ונמל־התעופה האירופיים.

אכן, שרייה־התחבורה האירופיים יכלו לפעול ביתר יעילות. אבל אין זה מתפקידם לעשות את מלאכתו של שרייה־התחבורה הישראלי.

מינהג המסורתי שלנו — להאשים את כל העולם — נוח מאד לממשלת ישראל. אבל לא נתפתה ללכת בחלם זה.

אחרי שעבר ההלם הראשון, הבה נשאל: מי ניכשף?

ה פיזמון החוור בפי השרים והפקידים ואנשי הביטחון הוא: לא יכולנו לנחש שזה יקרה. וזהי תופעה חדשה. שיטה חדשה. לא יבדו נו להתכונן לה.

על רמזי הביקורת, מגיבים בעליה־האחריות בקול שקול. תוך תמיהה כלשהי על אייהגיינות של המבקרים: „קל להיות חכמים אחרי המעשה. גם אנתנו נסיק עכשיו מסקנות. אך איך אפשר היה לצפות זאת מראש?“

מוזר, מוזר. כשמנהל אייר־פראנס אומר את אותו הדבר בדיוק, זה פסול. כשאומר זאת פקיד ישראלי, זה סביר.

האמנם? אני אומר: בהחלט לא.

מישהו במדינה זו מקבל משכורת כדי לחי שוב מראש על מה שעדל קורות, ושלא קרה עדיין, זהו, בדיוק, תפקידו.

כאשר זה קרה, זה הדהים אותך, אותי, ועוד הרבה אנשים טובים שאינם מומחים למילחמה בפדאיון, להבי טחת מיתקנים, לנקיטת אמצעי־מנע. לנו היה מותר להיות נדהמים. לא חשבנו על זה.

אבל המומחים לתפקידים אלה — אינו זכות יש להם להיות נדהמים?

איזה אלוף בצה״ל היה מעז, אחרי כישלון בקרב, להצטלק בכך ש„האויב תקף אותי מכיוון בלתי־צפוי. איך יכולתי לחשוב על כך מראש?“

יתה זאת פעולה של התאבדות. לתוקפים לא היה שמץ של סיכוי לברוח. היו להם כל הסיכויים ליהרג בו במקום.

„הערבים אינם מתאבדים,“ אומרים לנו.